

Tartalmi kivonat

A hozzáadottérték-adó gazdasági hatásainak vizsgálata Románia és Magyarország példáján

Péter Zsombor

Pénzügy mesterképzés, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdasági intézet, Befektetés, Pénzügyi és Számviteli tanszék

Belső témavezető: Koroseczné Dr.Pavlin Rita, egyetemi adjunktus

A dolgozatom célja a hozzáadott értékadó (ÁFA) gazdasági és társadalmi szerepének vizsgálata Romániában és Magyarországon. A kutatás és dolgozatom elkészítése során részletes elemzést végeztem az ÁFA bevételek alakulásáról a két országban, a fogyasztói kosarakra vetített terhekről, valamint az adó és infláció közötti összefüggésekről is. Az elemzésem során igen jól körvonalazódott mindaz, amely magyarázza, hogy az ÁFA elméletileg semleges adónemként jelenik meg, mivel az adó minden termelési és értékesítési szakaszban csak a hozzáadott értékre vonatkozik, azonban a gyakorlatban ez teljesen másképp történik, hiszen a végső terhet a fogyasztók viselik jövedelmüktől függetlenül.

Románia helyzetében az ÁFA bevételek növekedtek, miközben az összes adóbevétel belüli arányuk enyhén csökkent. Erre magyarázatul gazdaság növekedését, új adók megjelenését és az ÁFA kulcs csökkentését szemléltettem. Ezzel szemben Magyarországon az ÁFA súlya növekedett az állami bevételek között. A magas, 27%-os kulcs a költségvetési bevételek biztosítását célozza. A két ország eltérő adópolitikája jól mutatja, hogy Románia a gazdasági növekedést ösztönző stratégiát, míg Magyarország a bevételmaximalizáló politikát alkalmazza.

Az elemzés során a gazdasági ciklusok, inflációs hullámok és válságok hatását is vizsgáltam, mint az állami bevételek szintjén, mint pedig azt, hogy ezek a változások hogyan képesek meghatározni egy-egy fogyasztó kiadásait, megtakarításait. A fogyasztói kosarak elemzése alapján ez ki is derült, ami jól érzékelteti a terhek országok közötti különbségét. Az érzékenységvizsgálatok rámutattak, hogy az ÁFA kulcsok változtatása jelentős hatással van a háztartások kiadásaira, a fogyasztói árakra és az állami bevételekre, különösen az alacsonyabb jövedelmű rétegek esetében.

Továbbá az ÁFA és az infláció kapcsolatát kutatva, összefüggésbe hozható, hogy az adóemelések rövid távon közvetlen inflációs hatást gyakorolnak, mivel a vállalkozások az adóterheket az árakba építik. Kritikussá akkor válik a helyzet, ha a reálbérek nem követik a változást. Napjainkban a román gazdaságban ez a folyamat zajlódik le, amely nagyon érezhető nap, mint nap. Kijelenthető így, hogy az ÁFA hatása mind makro-, mind mikroökonómiai szinten érzékelhető, és közvetlenül befolyásolja a fogyasztók életminőségét és döntéseit.

Az adatelemzéseimhez elsősorban az Eurostat, a nemzeti adóhivatalok, valamint szakirodalmi források szolgáltatták az alapot, amelyből dolgoztam.

Zárásképpen megfogalmaztam, hogy az ÁFA nem csupán fiskális eszköz, hanem a társadalmi egyenlőtlenségek és a fogyasztói magatartás meghatározó, befolyásoló tényezője is. A jövőben mind Romániában, mind Magyarországon várható az ÁFA bevételek növekedése, amelyet előrejelzésként fogalmaztam meg. De az oka az a gazdasági fejlődés, a digitális adózási rendszerek és szabályozási fejlesztések, amelyek célja az adóbeszedés hatékonyságának növelése, az adóelkerülés csökkentése és a gazdasági igazságosság promoválása.